

baina administrazio zuhur eta guztiz jakitun batek, poliki-poliki eta inoren aztoramendu gabe. Jendeak bazekien administrazioak dena ondo konponduko zuela eta ez zela ezer pasako.

Banan-banan, administrazioaren makina zuhur eta guztiz jakituna etxeko ate-lehio denak ari da ixten, sabaibegiak itsutzen, zirrikituak tapatzen, kristal argiageri denak burilatzen. Zaratarik batere gabe, hau deportatu egiten da, hori garbitzeko arrotz beltzaran bati ematen zaio enkargua, bestea ikusiko dugu nola bera suizidatzen den gartzelan, kontrainsurgentzia eskuak zikindu gabe antolatzen da, desagertuek ez dute gerrarik emango lurraren azpitik, kontrolatu ahal uste diren istiluak desdramatizatzea morroiari uzten zaio, behar denarekin konforme egonez progreak izateari ez uzteko adinako diskonformitate dosifikatuaren arte berri bat asmatzen da intelektualentzat, irudiarentzat oso estetiko egiten bait du horrek, polizia gustu dituen legeak eta uniformeak josten zaizkio, nazioartean oraindik falta ziren konbenioak sinatzen dira beltzak eta kolorezkoak eta txikanoak etorri ziren bidetik atzera bidaltzea da soluzio errazena. Beno, behar ziren guzatzxoak, denak ordenu onean bizitzeko.

Eta, ez ezkerrean, ez eskuinean, mundua bake santuan dago, berriro zentru-zentruan, Ptolomeok berak ipini zuen baino borobilago. ■ *G. Noss.*

Zein hizkuntza Unibertsitatean?

Hilabete batzuetako duda-muden ondoren, lehertu da azkenik arazoa, eta nola, gero? Espainiako Konstituzioaren arabera, ezinezkoa da Unibertsitatean gaztelania ez den beste hizkuntzarik ezartzea, nahiz eta Unibertsitateko Gobernu-Zuzendaritzak berak hartu horretarako erabakia. Valencia-ko Lurralde-Entzutegiak *dixit*.

Arazoan mugitzen diren indar sozialek zerbaite balio badute, oraingo hau izango da hizkuntzen eztabaida edo borroka unibertsitaria ekaitz handi bihurtuko den egokiera. Egin dezagun, bada, historia pixka bat.

Aurtengo ekainaren 20an, Valencia-ko Unibertsitateko Gobernu-Zuzendaritzak erabaki soziolinguistiko garrantzitsua hartu zuen: "Gure Eskola eta Fakultateetan, lehen ikasturtean ezik, Komunitate valentziarreko bi hizkuntza ofizialetatik edozeinetan eman ahal izango dira jakintzagaiak, irakaslearen era-

baki librecaren arabera eta ikasleekin ados jarriz gero". Erabaki hain demokratiko honek hiriko ultraeskuindarrak biziki asaldatu zituen (Alternativa Unibersitaria deituak bultzatu du auzia), eta Auzitegietara jo zuten hauek (uztailaren 20an), Espainiako Konstituzioak eskatzen duen hizkuntz berdintasuna gordetzen ez omen zuelako.

Irailean jakin zen Lurralde-Entzutegiak aldi baterako geldierazi egiten zuela Gobernu-Zuzendaritza haren erabakia, eta orain, azaroaren 11n, deuseztat eman du berau, horrela Unibertsitate barneko deliberamendua antikonstituzionaltzat aitortuz. Unibertsitateak katalanari berdintasun soziolinguistiko bat eman nahi baldin bazion, Entzutegiaren epaiak mahai gainean utzi du kontrako hordagoa, eta orain arte katalanaren alde borrokatu direnak ez daude, itxuraz, ez-ikusitako edo txanda-pasa egiteko.

Entzutegiaren arrazoiak Konstituziotik ateratakoak izan dira (14 eta 27. art.): "diskriminaziorik ezerako eta hezkuntzarako oinarritzko eskubideak segurtatzen ez direlako", esaten da. Gobernu-Zuzendaritzaren erabaki hark ez omen lizkieke eskubide haiek ikasle gaztelanidunei soili segurtatuko. Alderantziz, berriz —diote epaileek—, "hizkuntza akademiko bezala, gaztelania erabiltzen bada, ez zaie eragozten valentzieradunei ulerpena, hura Estatuko ofiziala denez (Konstituzioko III. artikulua agindutakoaren arabera), guztiek bait dute gaztelania ezagutzeko betebeharra, eta hizkuntza autoktonoen erabilpena, ostera, ez da betebehar juridiko bat, eskubide bat baizik" (arazoaren 11n).

Erabaki eta arrazoiketa honek berehala piztu ditu katalantzaleen erantzunak. Lehenik Unibertsitateko arduradunengan, noski, eta aldi berean hizkuntzaren arduradun zuzenak direnen artean eta hizkuntzarekin era bateko edo besteko zerikusirik dutenetan. Epaia berehala ikusi zaio izan dezakeen joanetorri zabala. Gutxi-gutxienez, hasi-berria zen normalizazio-bidea ebakita geratuko litzateke horrekin eta nornahik luke eskubiderik, legegaren interpretazio horren bidez, hizkuntzaren aldeko zeregin funtsezkoen hegoak mozteko.

"Valenciako Unibertsitateko Gobernu-Zuzendaritzaren erabakia deuseztat aitoritzen duen epaia (...) ez doa Valenciako Unibertsitateko hizkuntz normalizazio-prozesuaren kontra bakarrik, Katalunia, Euskadi, Galizia eta Iretako Unibertsitateak ere ukitzen ditu, berorietan ere bi hizkuntza ofizialkide bait daude", zioen Unibertsitate hartako Idazkariak.

Katalan Hizkuntzaren Kongresuak, duen alde politikotik heldu dio epaiari: "mutur-muturreko ideologia erreazionarioa

du bere baitan epaiak, eta giza eskubide oinarritzkoenen aurka doa zuzenean, izan ere norberaren komunitate linguistikoaren barrutian edozein leku eta unetan norberaren hizkuntza erabiltzeko eskubidea giza eskubide haien artean bait dago". Lapidra Errektoreari zuzendutako gutunean esaten da hori, tribunaletatik eraso den hizkuntzaren aldeko laguntza eta elkartasuna eskainiz.

Herrialde Katalanetako indar politiko, sindikal eta kulturak elkartzeko ari dira une honetan. Biharko, azaroaren 18rako, manifestaldi handi bat eratua dago jadanik. Beste ekintza askotan bezalatsu, *Acció Cultural del País Valencià* ari da guztien ahaleginok biltzen. Gatazka-une hau, Espainiako Konstituzioaren hizkuntz ideologia espreskiago egun argitara ekartzeko izango da seguraski. Teilatupe berean gaudenez, merezi du gertakariak arretaz begiratzea, Estatuko politika linguistiko-unibertsitariari test esanahitsu eta orokorra gerta bait liteke oraingo hau. ■ *Joseba Intxausti*.

Mario, Madrileko prentsaren kontzientzia ona

Azaroaren 10ean Mario Onaindiak *Diario 16* egunkariari egindako deklarazioek seguru izan dutela oihartzunik Euskal Herrian. Eta ia seguru nago, batez ere alderdi politikoen aldetik izan dutela erantzuna. Bego.

Ni ez naiz politikatik, ez politikarako bizi. Ez dakit, gainera, Euskal Herrian zer-nolako erantzuna izan duten hitz horiek. Eta horrezaz gain, elkarrizketa horretan "bazterreko", "ustez bazterreko" zen puntutxo batetaz arituko naiz.

Hona Marioren beraren testua:

"Algunos vascos se explican muy mal, y se explican mal porque no les interesa explicarse bien. Así, siempre podrán acusar a los de fuera de estar mal informados (...).

... yo estoy convencido de que no existe ninguna campaña contra Euskadi en la prensa, todo lo contrario, pienso que la gente de fuera ha sido demasiado comprensiva con lo que pasa aquí. Los incomprensivos han sido los propios vascos, o digamos mejor un gran sector del pueblo vasco (...). Así que ya le digo, en-